

Obsah

Obsah	5
Předmluva	9
1. Kapitola	
Pojem a vývoj institutů azylu a uprchlictví v mezinárodním právu	10
1. Pojmové otázky	11
2. Institut azylu	11
2.1 Azyl původně náboženské povahy	11
2.2 Sekularizace azylu napříště už jen územního	13
2.3 Počátky mezinárodněprávního omezení tehdejšího vnitrostátního azylu	13
2.4 Problémy vnitrostátního azylu (politického)	14
2.5 Současná pojmová a funkční proměna v územní azyl mezinárodně normovaný	15
2.6 Azyl diplomatický, jeho vznik, současné uplatnění	17
2.7 Objekty diplomatické mise jako humanitární útočiště	19
3. Institut uprchlictví	20
3.1 Historie mezinárodněprávní úpravy pomoci uprchlíkům	20
3.2 Dřívější mezinárodní uprchlické organizace	22
2. Kapitola	
Současná mezinárodněprávní ochrana uprchlíků	24
1. Právní úprava postavení uprchlíků na univerzální úrovni	24
1.1 Podmínky přiznání statusu uprchlíka (definice)	25
1.2 Práva vyplývající ze statusu uprchlíka	37
1.3 Povinnosti států a úloha Vysokého komisaře pro uprchlíky	38
2. Regionální instrumenty týkající se ochrany uprchlíků	41
3. Závěry	43
3. Kapitola	
Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky	44
1. Úkoly a působnost UNHCR	44
2. Úloha UNHCR v oblasti poskytování ochrany.	46
3. Povinnost států spolupracovat s UNHCR	47
4. Spolupráce UNHCR s dalšími organizacemi	49
5. Vysoký komisař OSN pro uprchlíky	49
6. Výkonný výbor programu Vysokého komisaře	49
7. UNHCR v České republice	50
4. Kapitola	
Právo azylu a Evropská unie	52
1. Východiska úpravy azylu v právu EU	52

1.1	Historickoprávní pohled na problematiku azylu v kontextu evropského práva	54
1.2	Vyjednávání vstupu České republiky do EU	58
2.	Současná úprava azylu v kontextu evropského práva	59
2.1	Evropský uprchlický fond	60
2.2	Dublinkské nařízení	62
2.3	Podmínky přijímání žadatelů o azyl	65
2.4	Pojem mezinárodní ochrany	67
2.5	Procesní úprava azylového řízení – minimální záruky práv žadatelů o azyl	69
2.6	Dočasná ochrana	72
3.	Očekávaný vývoj azylové problematiky v EU	74
5.	Kapitola	
	Azyl a uprchlictví v České republice	77
1.	Pojem azylu a uprchlictví ve vnitrostátní legislativě	78
2.	Obsah mezinárodní ochrany poskytované ČR v souladu se zákonem o azylu	79
2.1	Ochrana formou azylu	79
2.2	Doplňková ochrana	86
2.3	Dočasná ochrana a další ochranné instituty	87
3.	Řízení o udělení mezinárodní ochrany formou azylu nebo doplňkové ochrany	88
3.1	Řízení před Ministerstvem vnitra ČR jako správním orgánem	88
3.2	Řízení před soudem	94
3.3	Mimořádný opravný prostředek	95
4.	Práva a povinnosti žadatele o udělení mezinárodní ochrany	95
5.	Azylová zařízení	96
6.	Ochrana zranitelných skupin	96
7.	Status azylanta a osoby požívající doplňkové ochrany na území	97
7.1	Azylant	97
7.2	Cizinec s udělenou doplňkovou ochranou	98
8.	Závěry	99
6.	Kapitola	
	Vztah mezinárodního práva, práva ES/EU a vnitrostátního práva	100
1.	Vztah mezinárodního a vnitrostátního práva	100
1.1	Geneze řešení vztahu mezinárodního a vnitrostátního práva v ČR	101
1.2	Základní smysl tzv. euronovely Ústavy – přihlášení se k mezinárodním právům	103
1.3	Obecná inkorporace mezinárodních smluv do českého práva – nový článek 10	104
1.4	Preventivní kontrola ústavnosti některých mezinárodních smluv a další změny ve světle výkladu Ústavního soudu	106
2.	Působení práva ES/EU ve vnitrostátním právu	108
3.	Závěry	109

7. Kapitola	
Evropský soud pro lidská práva a nepřímá ochrana uprchlíků	111
1. Zákaz vyhoštění cizinců a jeho limity	112
1.1 Zákaz hromadného vyhoštění cizinců	112
1.2 Procesní záruky v případě vyhoštění cizinců	113
2. Nepřímá ochrana proti vyhoštění a vydání	113
2.1 Právní východiška extrateritoriální aplikace závazků na ochranu lidských práv	114
2.2 Nepřímá ochrana na základě článku 3 Evropské úmluvy	115
2.3 Nepřímá ochrana na základě článku 8 Evropské úmluvy	118
2.4 Ochrana na základě dalších ustanovení Evropské úmluvy (čl. 13)	119
3. Závěry	120
8. Kapitola	
Vnitřně přesídlené osoby (IDPs)	121
1. Definice pojmu „vnitřně přesídlené osoby“	121
2. Vývoj přístupu mezinárodního společenství k vnitřně přesídleným osobám	122
3. Mezinárodně právní regulace postavení vnitřně přesídlených osob (hard law)	125
4. Řídící principy pro vnitřní přesídlování – 1998 (soft law)	127
4.1 Obsah Řídících principů pro vnitřní přesídlování	128
4.2 Význam Řídících principů pro vnitřní přesídlování	130
5. Závěrečná rekapitulace	131
9. Kapitola	
Úvod do právního postavení cizinců v České republice (s důrazem na spojitosti s problematikou azylu a uprchlictví)	132
1. Status cizince obecně	133
2. Status cizince v ČR	134
3. Vstup cizinců na území ČR	134
4. Pobyt cizince na území ČR	135
4.1 Cizinci – občané členských států Evropské unie a jejich rodinní příslušníci, kteří jsou občany třetích států	135
4.2 Cizinci – občané EU a jejich rodinní příslušníci a azylová a uprchlická problematika	136
4.3 Cizinci – občané třetích států	136
4.4 Cizinci – občané třetích států a azylová a uprchlická problematika	138
4.5 Pobytové statusy s humanitárním základem podle zákona o pobytu cizinců	138
5. Ukončení pobytu	140
6. Právní postavení cizince	142
6.1 Přístup na trh práce	142
6.2 Právo na rodinný život	143

7. Cizinecká policie	143
8. Imigrační politika	143
9. Občanství	144
10. Závěry	144
Základní prameny	145
Základní literatura	146
Základní materiály ke studiu	147
1. Všeobecná deklarace lidských práv (výňatek)	148
2. Sdělení č. 208/1993 Sb. ministerstva zahraničních věcí o Úmluvě o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícím se právního postavení uprchlíků	150
3. Deklarace o územním azylu	172
4. Směrnice o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (tzv. kvalifikační směrnice)	174
5. Směrnice o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka (tzv. procedurální směrnice)	192
6. Nařízení Rady (ES) č. 343/2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států (tzv. Dublinské nařízení)	219
7. Zákon o azylu (výňatek)	234